ΚΡΙΤΙΚΗ

ΑΝΟΙΧΤΟ ΘΕΑΤΡΟ - ΡΟΖΕ ΒΙΤΡΑΚ

«Βικτόρ ή τα παιδιά στην εξουσία»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΝΑΓΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ

Ο συγγραφέας Ροζέ Βιτράκ αναμφισβήτητα ξεκίνησε από το πρώτο έργο του υπερρεαλισμού, τον βασιλιά Ιμπί του Ζαρί. Ήταν η μεσοπολεμική εποχή που ο σπόρος της αναρχίας, ξεκινώντας φυσικά από παιδιά και εφήβους, άρχισε να δίνει την παρουσία του στην τέχνη. Ο βασιλιάς Ιμπί είναι ο πρόδρομος της αναρχίας στο θέατρο κι εκεί στηρίχτηκαν οι μεταγενέστεροι και φυσικά από κει έλκει την καταγωγή του ο «Βικτόρ ή τα παιδιά στην εξουσία» έργο που είδαμε τελευταία στο «Ανοιχτό Θέατρο».

Το 1928 είναι μια σημαδιακή χρονιά που η Ευρώπη έλκεται από την Οκτωβριανή Επανάσταση και ο Λένιν καίτοι έχει βάλει βαθιά τη σφραγίδα του στην ανθρωπότητα, αν και νεκρός πια, αφήνει κληρονομιά τη συνταραχτική του προσωπικότητα στην τέχνη συνεπικουρούμενος και απότον Φρόιλ που έχει επηρεάσει τον γαλλικό υπερρεαλισμό. Το κράμα των δύο αυτών μεγάλων, δημιουργεί πόλους αμφισβητήσεων που μια εποχή ταραγμένη και πάλλουσα από τις νέες κοινωνικές κατευθύνσεις, δεν μπορεί να παραβλέψει στην τέχνη το καινούριγο, το επαναστατικό και να εξυψωθεί πάνω από τις γλυκανάλατες φόρμες μιας καθεύδουσας bel epoc που μέσα της επωάζονται οι Χίτλερ και οι λογής τύραννοι σαν σωτήρες ενός ταραγμένου κόσμου, που μετά τον σπαραγμό του πρώτου παγκοσμίου πολέμου, αναζητεί την ευζωία που θα δώσει έδαφος σε τυράννους με τη μάσκα οδηγών, μιας παραπαίουσας ανθρωπότητας.

Με τον Βικτόρ ο Βιτράκ ξεφεύγει από τον αμιγή σουρεαλισμό και μέσα σε παραδοσιακή φόρμα εξισορροπεί τα δύο αντίθετα στοιχεία. Το έργο διαδραματίζεται σ' ένα αστικό διαμέρισμα με την αντίθεση ανάμεσα στην παιδική αθωότητα και την ένοχη ωριμότητα των γονιών, κάτι που τείνει στην κατάληψη της εξουσίας από τα παιδιά.

Ο Βικτόρ, ένα εννιάχρονο αγόρι μέσα σε μια βραδιά τ' ανακαλύπτει όλα. Περνάει από τις εμπειρίες μιας ολόκληρης ζωής και στο τέλος της βραδιάς πεθαίνει. Έχει όμως ξεσκεπάσει ενοχές, έχει σαρκάσει εξωγαμιαίες σχέσεις, έχει καταγγείλει με σατυρικό τρόπο όλη τη σαπίλα των μεγάλων που παριστάνουν τον άτεγκτο κριτή και φτάνει μέχρι να οδηγήσει τους γονείς του στην αυτοκτονία. Είναι η θανατική καταδίκη ενός κατεστημένου, από το ηδονικό του σπέρμα που τερατουργήθηκε.

Το έργο εκτυλίσσεται μέσα σε ξέφρενους ρυθμούς και μια συνεχή ευρηματικότητα που σπάει παραδόσεις και φόρμα. Δεν είναι δυνατόν να ενοποιήσεις τα κομμάτια του ή να συναρμολογήσεις όλη εκείνη την υπεκφεύγουσα ανατρεπτική δράση του Βικτόρ στην υστερική του καταδίκη κατά των μεγάλων. Το σπάσιμο του πολύτιμου βάζου των Σεβρών στην αρχή του έργου, προαναγγέλει τη μάχη που θα γίνει ανάμεσα στη συνασπισμένη φατρία των μεγάλων με τις απόκρυφες μοιχείες και την αρχηγική άνεση, απέναντι στον Βικτόρ, που θα ξεσκεπάσει ένα οχετό για να τους θάψει,όλους εκεί μέσα και να ταφεί και ο ίδιος. Το τέλος δίνει όλη την υπερρεαλιστική τραγικότητα του έργου από το ξάφνιασμα της υπηρέτριας όταν τους βλέπει όλους νεκρούς «Μα αυτό είναι δράμα».

Ο Γιώργος Μιχαηλίδης στο «Ανοιχτό Θέατρο» έστησε μια σπουδαία παράσταση ευρηματική όπου έπαιρνε χωρίς ακρότητες και τήρησε τη λευκή ισορροπία χωρίς ν' αυτοσχεδιάσει, πράγμα που θα μπορούσε αυτός ο χαρισματικός σκηνοθέτης να επιτύχει με το παραπάνω.

Ο μεταφραστής Αλέξανδρος Κοέν σε ρέουσα γλώσσα βοήθησε ν' ακουστεί ζωντανό το κείμενο καθώς και τα σκηνικά και κοστούμια της Αγνής Ντούτση συνέτειναν σε αυτό.

Ο Δάνης Κατρανίδης (Βικτόρ) ίσως πλησίασε τον τέλειο τύπο που υποδυόταν σύμφωνα με τον συγγραφέα και δεν μπορώ να πω ότι κάπου ξέφυγε από την παράλογη ροή γιατί φρόντιζε να μην υπερβάλει.

Ο Ηλίας Λογοθέτης έχει πάντα τονίσει πως είναι ηθοποιός μεγάλης εμβέλειας. Ταυτίζεται με τους ρόλους και υπερθεματίζει προς το τέλειο πάντα του ρόλου του.

Η Αφροδίτη Γρηγοριάδου αρκετά καλή και με κάτι το καινούργιο σε κάθε της παράσταση.

Ο Γιώργος Τσικόπουλος, η Ελένη Κρίτα, ο Γιαννόπουλος, ένας υπέροχος στρατηγός και η Λίλα Μακράκη συμπλήρωσαν τη διανομή. Η Άντρη Θεοδότου με αφέλεια αφοπλιστική στον ρόλο της Εστέρ.

Μια παράσταση που αναδεικνύει πράγματι το έργο που θέλει κότσια για να δείξει τη θεατρική του αξία, σ' ένα είδος υπερρεαλισμού που άπτεται του παραλόγου, χωρίς ν' αντλήσει απ' αυτό αλλά ούτε κι εκείνο να δείξει πως άντλησε απ' αυτό.